

כיצד יחליט אדם לחתארס?

א. אהבה ובחורת בן זוג

עלינו לבאר כיצד יחליט אדם לחתארס. מה יהיו הקריטריונים להחלטה - האם האהבה היא המזד הקובי? האם האהבה צריכה להופיע לפני החלטה או אחרת, וכייז נсмерה כדי שלא תדעך לאורך ימים וימים?

הנושא מורכב מאוד. אנו נתקלים במצבים שונים. יצחק אבינו אהב את רבקה רק אחרי חתונתם. והוא לא הכירה קודם לכך, ואי-אפשר לאחוב אדם בלי להכירו. ואכן, על מנת להכיר באמת - אין די בפגישה רגעית, וההיכרות נעשית במהלך החיים. לכן, יצחק אבינו מלמדנו שהאהבה יכולה להופיע רק אחרי הנישואין. לעומת זאת, יעקב אבינו את רחל לפני החתונתו. לגבי אהבתו, מופיע בתורה ביטוי שאין דומה לו בכל ספרות העולם בעוצמתו: "ויהיו בעיניו כימים אחדים באחבותו אותה" (בראשית כ"ט, ๕).

בחיים, במצבים שלנו, אנו רואים עד כמה הדבר סבוך: יש אנשים שמתהנתים ללא רגש מוקדם של אהבת, והוא מופיעה אחר-כך; יש אנשים המתהנתים, אהבים והרגש נעלם אחר-כך; יש המתהנתים ללא רגש אהבה וכך הם חיים את חיי הנישואים שלהם; ואחרים אהבים לפני נישואיהם והאהבה מלאה אותם כל חייהם. אכן, הנושא מורכב ביותר.

ב. מושג האירוסין

ראשית, علينا לברר ולדיק במושג האירוסין. המושג אירוסין כפי שהוא מופיע בתורה - שונה מהמושג המקובל כיום. האירוסין הם התקשרות של נישואין לא הביטויי המעשי, האנושי. הוא נחשב נשוי; הם איש ואישה. אם בתקופת האירוסין בת-הווג chorget - היא חייבת מיתה, כדי של אנשים נשואים; אבל בימים בהם הם נישואים.

במהלך הדורות בטל מנהג זה ברוב קהילות ישראל, וכיום עורכים אירוסין ונישואין בכלה-אות, תחת החופה. בתחילת החופה מברכים שני ברכות אירוסין וברכה על היין, ולאחר-כך עוד שבע ברכות נישואין וברכה נוספת על היין. מעט מאוד קהילות בעם ישראל עדין נהגות לעשות הפרסקה בין האירוסין לנישואין.

האירוסין בתורה הם נשמת הנישואין (עליה-דראה ח'א עמ' לה). זו מין אהבה אפלטוןית; אהבה ליבית-פנימית בלי ביטוי חיים. לעומת זאת, שלמות ההתקשרות היא בנישואין, בחיים המשותפים, ולא באירוסין. לעומת זאת, יש הלכות מסוימות שבזמן האירוסין המורים יותר מנישואין: אישة שנונה באירוסין חייבת סקילה, ובನישואין חייבת חנק - שהוא פחות מסקילה. הסיבה לכך היא שפגיעה באירוסין מஹות פגיעה בעצם ההתקשרות,قلب ההתקשרות, בנשمتה. מצד זה, המעשה חמוץ יותר.

גם בתוך הנישואין יש תקופות המקבילות לאירוסין, לפי סדר חי האישה, בדברי קוללת: "עת לחבק ועת לרחק מתחבק" (קהלת ג, ה). תקופה "עת לרחק מתחבק" היא תקופה שבה חורים ונעורים האירוסין, ובמה קיימת התקשרות ללא ביטוי מעשי ממש בחיים. אלה התקופות של "זרاشתק לי לעולם" (חושע ב, כא).

ג. מושג האהבה

אצל רוב האנשים, אהבה טרום-הנישואין נחשבת ל前提יאן ולקритריון קבוע לעצם ההתקשרות. בדרך כלל, אהבה זו מוגדרת כחויה רגשית נעימה של המיתת הלב.

1. אהבה תוליה בדבר

חויל במסכת אבות כינו אהבה מסווג זה: אהבה התוליה בדבר (אבות ה, ט), כלומר - אהבת השני לא מצד עצמו, אלא משום איו סיבה מצדית. ההתאהבות בשני נובעת מכך שהדבר גורם לי הנאה ומספק לי חוויה מעניינת, ואם החוויה אינה די מעניינת - מעשה בבחור שותקษา בפגישות היכרות לשם נישואין. הוא היה נבור, לא ידע מה לומר, וכיון שתתקה - הכשיל את הפגישות. ייעץ לו חבר: דבר תחילת על אהבתה, אחר-כך על משפחה ולבסוף על פילוסופיה. כשהנפגש בפעם הבאה, שאל: את אהבתךatriot? - לא. הנה, כבר דבר על אהבה. עכשו משפחה: יש לך אה? - לא. הגיע תור הפילוסופיה: אם היה לך את, הייתה אהבתatriot?... הסתיימה השיחה.

זה יותר מהאהבה שהיא לא אליה (שמואל ב יג).

ודאי שקיימות מדרגות בין אהבה לתוליה בדבר לגמרי, כמו אמן שאהב את עצמו כל-כך עד שלא שם לב שהוא מצער את תמר, לבין הקיצוניות ההפוכה, שבה אהבה כולה היא מין התבטלות כלפי השני. בדרך כלל, אהבה היא שילוב מצער בין השניים, ויש מדרגות רבות בדבר. בכל אופן, קיימת הבחנה בין אהבה התוליה בדבר, שיש בה אלמנטים של אהבת האדם את עצמו ואת חייו, והולמת הוא עצה מכשיר לצורך זה, לבין אהבה אמיתי, שהיא אהבת השני משום שהשני ראוי להיות נאה בזכותו עצמו, אפילו ללא המית הלב באדם.

2. הופעת רגש אהבה

יש להבין היטב את מהותה של אהבה זו, שכן בה המית לב, אך עתה נסна להבini ולברד - ללא שיפוט ערבי - את הרגש הנקרא 'אהבה', הננה מאידיאלית ומראומנטיזציה בחברה שלנו, ועם זאת סובל מהתפוררות במהלך הנישואין עד כדי כך שנופיע הפתגם ש'הנישואין הורגים את האהבה'. באירופה הופיעו מחקרים המעידים שבין שמנונים לתשעים אחוזים מהנשים הנשואים מצהירים שהם אינם מאושרים. אושר הואאמין ממד סובייקטיבי, אבל במקרה זה - דזוקה ההרגשה האישית של

אהבה זו היא חוויה בעימה יותר מכל דבר אחר בעולם. בשכל חוויה זו, האוהב מוכן לחתן הכל. וזה אהבתה.

השאלה שהאדם צריך לברר לעצמו בכל תקופה היא: האם חוויה זו היא אהבתה השנייה, או אהבת עצמו? כיון שהאהבה לפני הנישואין היא בדיקה על העתיד, יש לבחון אם היא מופנית כלפי השני או שהאדם מתאהב בעצם החוויה הנעימה כל-כך, והשני הוא רק אמצעי ומcause המספק את החוויה המלבבת הזה.

מעשה בבחור שותקษา בפגישות היכרות לשם נישואין. הוא היה נבור, לא ידע מה לומר, וכיון שתתקה - הכשיל את הפגישות. ייעץ לו חבר: דבר תחילת על אהבתה, אחר-כך על משפחה ולבסוף על פילוסופיה. כשהנפגש בפעם הבאה, שאל: את אהבתךatriot? - לא. הנה, כבר דבר על אהבה. עכשו משפחה: יש לך אה? - לא. הגיע תור הפילוסופיה: אם היה לך את, הייתה אהבתatriot?... הסתיימה השיחה.

זו בדיחה טפשית, מסימעת לנו למקד את השאלה. האם האדם המתאהב בגין-הזהוג אהוב אותו כמו שאוהבים אדם או כמו שאוהביםatriot' הביטוי 'לאהובatriot' אינו מדויק; האטריות אינן השובות, העיקר שאפשר יהיה לאכול אותן. אין אהבים את האטריות אלא את החוויה שבأكلתן. וזה נעים לאכול אותן, מענג. כשהאדם אהוב את השני - האם הוא אהוב את אישיותו, או אהוב את חווית ההתאהבות בו? הוויה דעתך אחד (קיינגרט) כתב ספר בשם "יומנו של מפתח", בו הוא מתאר את הפתוחי בחוויה מעניינת. חוויה זו דועכת לאיטה, כי מענין בה הוא עצם החידוש. כשהקסם פג - מחליפים, הכל כדי לזכות בחוויות חדשות. מרכיב החידוש חשוב מאוד. לא רק המצב הסטטי של אהבת, אלא כל תהליך הגישוש, החיפוש והתאהבות - אותו פרח הזולך וצומח - הוא תהליך דינמי וחי, וככלו חוויה. בשלב מסוים המאהב מגע לחוויה, ואז מחליפים. מפתח כזה ודאי לא יתחנן לעולם. אין זה מענין אותו. חוויה שאינה משתנית משעמתו אותו.

והמעמידים בדורך-כלל זהם - הן לגבי המוצא המעניינים, והן לגבי המעד העכשווי של בן הוגה. הדבר נכון, בדרך כלל, גם לנתוני גיל.

המהר'ל מסביר שאהבה מופיעה בין דומים. אהבת אדם לאדם היא משום שהשני דומה לי, שהרי ככלנו נבראנו בצלם אלוהים (naturet-velim, נתיב אהבת הרע פ"א עט). אהבת ישראל נובעת מכך שהאדם מישראל דומה לי יותר, כי שנינו נקראים: "בניהם אתם לה' אל-להיכם" (דברים י"ד, א). כיוון שכך, אין מצווה מיוחדת לאחוב את החרדים יותר מכל אדם אחר. כמובן, יש מצווה לכבדם ולהכיר להם טובתם; אך כיוון שהם שונים - אין ציווי לאוכחים יותר מאדם אחר מישראל (naturet-velim, נתיב אהבת הר' פ"א עט לה). כיצד, אם כן, יש ציווי על אהבת ה' - הרי הוא שונה? המהר'ל מסביר שהגשמה היא חלק אלה מעלה, ומצד זה שיעצת מצות אהבה לפני ה'.

ואכן, אנו רואים כי קיימת במציאות אהבה בין דומים. בעלי מקצוע זהה אהבים איש את רעהו. אם נפגשים שני אנשים באוטובוס, ולפתע מגלים ושניהם נגרים - אתה נגר? מה אתה אומר, גם אני נגר? - איו אהבות! אמנם, חוויל אומרים שככלؤمن שונא את בני אומנו (הנומרה בראשית ח), אך זה בגל התחרות (naturet-velim, נתיב אהבת הר' פ"א עט לה). מלבד הגורם התחרותי, קיימת התקשרות. גם ארץ מוצא, ואפלו היגי דומה של מילימ, גורמים לאנשים להרגיש קרבה ושיקות המיישרות את ההבדורים.

המשיכה בין אנשים דומים אכן קיימת, אך אינה מספקת. אנשים רבים דומים זה זה, בני אותו גזע, דת ותרבות, וכך על פי כן אינם נישאים זה לזה ואינם מאהבים זה בזו. קיימת ידידות, סימפתיה, אבל לא חתונה. אפשר לומר על מבחן זה שהוא מבוצע שלילי. על-פי רוב, אדם לא מתחנן עם מי שאינו דומה לו, אך הוא גם אינו מתחנן עם כל מי שדומה לו. אם כן, מה יוצר את התקשרות זו? - מדובר מתחברים בפלוני דוקא? היו שהעמיקו יותר במחקר זה וטענו שקיימת קבוצה ובתוכה תשעים וחשע אהורי סיכון. וזה מין 'שדה נבחרים', שבתוכו קיימים בני הזוג הפטונציאליים. כיצד נדע לחתום הללו? לצורך זה פיתחו את תורה הדמיון.

האדם היא הקביעה, ולא מצבו האובייקטיבי. שמנוגנים-תשעים אוחזו - וזה שיעור ניכר מאוד, חמוץ שרומנטיציה אמנם מספקת חוויות טרומ-ニישואין אבל אינה מבטיחה נישואין מאושרים. תפיסת ה'אהבה' בעולם המודרני-המערבי מתאימה לאהבה שלפני הנישואין, אבל לא לו שאחריהם. לאחר הנישואין - אין זה משנה מה היה קודם, אך ההשכפה המערבית אינה מלמדת כיצד חיים כוגן נשוי.

מה גורם לפולני ופלנית להיות נאהבים? מהו הクリיטריון? האם אפשר לדעת מראש שהזה יקרה? האם אפשר להזין מחשב נתונים על שני אנשים, ולקבוע האם יאהבו זה את זה, או לא?

האמת היא שאחרי כל המחקרים, הבירורים והניתוחים - עניין זה נשאר בלתי-רצינגלי, ככלומר - לא ניתן להבנה בשכל. בכלל זאת, יש מקום למעט בירור, על אף שהיסוד אינו רצינגלי. חוסר הרצינאליות בולט בעיקר באהבה מבט ראשון, כאשר נדלק 'זיך' פנימי מתוך ראייה. מה ראיית מה מצאת? אי-אפשר לנסה בבחירה. ובכל זאת נסה לבירר.

שאלה ראשונה: האם אנשים גוטים לחתון עם הדומה או עם השונה? האם קיימת הומוגניה או הטרוגניה? האם הדומים נקשרים בגל הדמיון, או השונים נמשכים זה זהה כי כל אחד מוצא בשני את מה שיחסר בו? ביום מוסכם שהשיטה הנכונה היא השיטה ההומוגנית, דהיינו - אנשים גוטים לחתון עם הדומה או עם השונה? האם קיימת כיוון שונישואים הם פנימיים, ובתוך אותה חברה - על-פי רוב - חיים אנשים מסווג והזה, כאשר אנשים מתחנותם, הנחנותם שלהם בדרך כלל זהם. יש להם אותן תנוניות חברתיים, תרבותיים וגזעיים. הפסיכולוגים מכנים זאת 'זענות מינית'. אין הכוונה לגזענות במובנה השפל, אלא לעובזה שadsם נוטה לחתון עם מישחו שישין לגזע שלו. כושי בדרך כלל לא יתאהב ביפנית, ויפנית לא תתאהב לבן. זה עובדה. כמובן שיש יוצאים מן הכלל, אבל בדרך כלל אין נטייה כזו. גם הנתונים הדתיים

1. הדומו = אותו דבר, הטרו = שונה.

3. תורת הדמיון

אהוב דברים האחובים עלי. אהבה משותפת גורמת להערכתה, ידידות וסימפתיה, אבל אין היא מביאה להתרצות פנימית של אהבה.

מסקנתנו, שבתורת הדמיון, האומרת שדמה בין אהבות והעדפות של אנשים מביא אהבה, יש צד נכון, וניתן להשתמש בה כמכחן שלילי, אם הפער הוא רצני. ככלומר: אם אדם רוחק והפוך לגמרי מהאהבות שלו - נוצר ריחוק, ומרחק זה יכול לגרום למתייחסות תדרות, ויש להימנע מכך. אבל להסיק מהתורה זו את דרך החיבת דמיון, דהיינו שאנשים נמשכים זה לזה בקשר אהבה רק מכוח הדמיון - אין זה נכון.

ישנה תאוריית הפוכה, הטוענת שמתהבים דוקא באדם השונה, שבו מצויים יותר. המזיאות מראה שכשאנשים מסווכנים - כל הבדל דק ביניהם גורם למתייחסות ולפיצוצים, וכשאנשים אוהבים - יכולים להיות ביןיהם הבדלים אדרירים והאהבה מיישרת הכל. וזה אהבת מישרים. בשיר-השירים (א, ד) נאמר: "מישרים אהבו",

ופירש רש"י: "אהבה עזה, אהבת מישור בלבד עקיבה ורכסים". בתلمוד ישנו פtagם שתוננו הוא: כשייש אהבה גדולה בין בני זוג - הם יכולים לישון ביחד על רוחבו של סייף, וכשאין אהבה - אפילו מיטה ענקית אינה מספיקה להם (סנהדרין ז ע"א). כשאנשים אוהבים זה זה - האינטימיות היא מקור לתעוגג, וכשהלא אוהבים -

הכל נשמע נכון, אבל גורמים אלו אינם הגורמים המכביאים לאהבה. נוכל להשתמש בתורות לMINIUM רק כהדרכות שוללות, ככלומר - אל תחתן עם אדם שmedi ורחוק מכך. מובן מאליו שהמושג 'רחוק' הוא אישי, ולא גגדי, כי אלו מדברים על העיקרון ולא על פרטם. הניסיון מעיד שכשאנשים רוחקים זה מזה בהשכפותיהם, בעדותיהם ובועלם - הדבר מביא למתייחסות רبوת. מתחים קיימים ממילא בחיים, ומרחוקים אלו מגבירים אותם באופן לא-רצוי. אבל, כפי שהדgesנו, כל הבירורים האלה מספקים רק תנאים ו מבחנים שליליים.

מעשה בבחור שנפגש עם בחורה ודחה אותה כי הוא אינו מעוניין בבחורה גבוהה. בעניין אהבתנו - היא מאוד יפה. אין זה מפריע לו שהיא חיגרת. לא מעוניין אותו אם היא סומatta (נטיבת-עלם, נתיב האמת סופ'א). האהבה חוללה מהפכה בהסתכליות השכלית שלו. עניין אהוב - הדברים נראים אחרת. האהבה גורמת לראות את מחשבותיו ומעשיו של הנאהב באופן אחר. אך אין זה נכון שאני מתאהב בשני בגלל שהוא נטולי-עדך.

תורת הדמיון, או תורה התאמת, טוענת שהאדם אהוב את מי שאהוב מה שהוא אהוב: הומופיליה². השקפות זהות, ערכים והם, טעמים והם - זו הדרך להגיע לשיפוק הדודי ולסיפוק עצמו. כך אפשר לעובד ביחיד, ויש עם מי לדבר ולברר עניינים. לאדם השני יש השקפות ונטיות כאלה שגורמות לי אהוב אותו.

ומה גורם למה? האם האדם השני אהוב עלי משום שיש בו דברים האחובים עלי, או שהוא אני אהוב את מה שיש בו משום שאני אהבו? נראה שהניסיונות השני אמיתי יותר. המזיאות מראה שכשאנשים מסווכנים - כל הבדל דק ביניהם גורם למתייחסות ולפיצוצים, וכשאנשים אוהבים - יכולים להיות ביןיהם הבדלים אדרירים והאהבה מיישרת הכל. וזה אהבת מישרים. בשיר-השירים (א, ד) נאמר: "מישרים אהבו", ופירש רש"י: "אהבה עזה, אהבת מישור בלבד עקיבה ורכסים". בתلمוד ישנו פtagם שתוננו הוא: כשייש אהבה גדולה בין בני זוג - הם יכולים לישון ביחד על רוחבו של סייף, וכשאין אהבה - אפילו מיטה ענקית אינה מספיקה להם (סנהדרין ז ע"א). כשאנשים אוהבים זה זה - האינטימיות היא מקור לתעוגג, וכשהלא אוהבים -

האדם אהוב את השני - הוא עושה אידיואליות של כל מה שיש בו. בಗמרא בכתבאות, בית הלל קובעים שיש לשבח את הכללה בפני בעליה ולומרו: "כללה נאה וחסודה". תוהים בית שמאי: לפעמים זהו שקר, ומה אם היא סומה או חיגרת - גם או נאמר "כללה נאה וחסודה"? הלא נאמר: "מדובר שקר תרתק"! עוננים בית הלל: לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הכריות (כתובות ט ע"ב - ז ע"א). יש לעריך את הדעת עם החתן. החתן אהוב את הכללה, ולכן מומיה אינם בולטים בעניינו. עניין רוחן, עניין אהבתנו - היא מאוד יפה. אין זה מפריע לו שהיא חיגרת. לא מעוניין אותו אם היא סומatta (נטיבת-עלם, נתיב האמת סופ'א). האהבה חוללה מהפכה בהסתכליות השכלית שלו. עניין אהוב - הדברים נראים אחרת. האהבה גורמת לראות את מחשבותיו ומעשיו של הנאהב באופן אחר. אך אין זה נכון שאני מתאהב בשני בגלל שהוא נטולי-עדך.

2. חומו = אותו דבר, פיליה = אהבה.

לחוש גם בעיניים עצומות, וחוץ' כבר הסתייגו מהתהבות בעיניים סגורות, כאשר הוג לא ראה אחד את השני (קחוthin מא ע"א). הגורם לאהבה בהחלט מושפע מהמראה החיצונית של האדם.

4. מראות נגעים שכאהבה הרומנטית

לאחר בירור ארוך, אנו מגיעים למסקנה הפושאה שמה שביא להטהבות, לחוויה הנעימה והנפלאה המכוצעת את הלבבות - איןנו ניתן לניתוח ולהגדרה. הוא מעורפל, בלתי-רצינלי ובלתי-مبוסס. איןנו מזוללים בנטיה זו, אלא אנו מנסים לבירר מודיעין היא שבירה כל-כך ומתחדורת בשמנונים עד תשעים אחוזים מן הזוגות במהלך נישואיהם.

נבהיר שוב את הסיבות שמנינו:

א. באהבה יש צד אגואיסטי-פרטני. איןנו מלאכי השרת. בנו וברוב בני-האדם יש צדדים אגואיסטיים. איןנו מסוגלים לעשות הכל לשם שמיים. איןנו אידיאיסטים לגמרי, ואנחנו יודעים שהטהבות אינה כולה אהבתה השני, אלא מכילה גם צד אגואיסטי שבחויה העצמית של האדם - הטהבות עצם חווית הטהבות. אם הצד האגואיסטי הפרטני בעל ברוב - הרי שאפשר להתגבר על המשברים, אבל אם הוא העיקר - הרי שאהבה זו תלויה בדבר וסופה להתקבtl, כי החוויה האגואיסטית מבוססת על החידוש שבטהבות. הטהבות זו דומה לפגישה בשדה עם פרח שנפתח, אך הוא גם מודע לקמיליה. לעיתים הרגש מתחדר לאט לאט, ולעתים - מגיעים לרויה עוד בטרם הנישואים. כשהורגש קיים - הכל נראה מותלת וברור, אך אם הוא חיללה מתחדר - החוויה קשה מאוד.

ב. חיסרון נוסף של אהבה הרומנטית הוא שהרגש חמקם. לא מתהבים בנשמה. התהבות תלולה על-פי רוב בגורמים גופניים, המתקימים במספר שנים וסופם לק מול. גורמים אלה גם יכולים למצואם להם מתחרים. רבי עקיבאמנה סיבה זו כעה לגירשין: המשנה (גיטין ז ע"א) מביאה שלוש שיטות בשאלת מהי סיבה מספקת לגירשין. "בית שמא אומרים: לא יגרש אדם את אשתו אלא אם נמצא בה דבר ערוה" - קלקל צניעותיו המור הוא סיבה מוכנה מלאיה; "זביה הלל אומרים: אפילו

ברור שאין תשובה לשאלת מהם הגורמים להופעת רגש האהבה. אלו הם גורמים פנימיים מאד ומעורפלים, שאינם ניתנים לניתוח האיגוני. לפעמים האהבה מתעוררת בגלגול טון דיבור או סגנון של חיקוק; דברים קלים מאד. כשהשואלים אדם מה מצא חן בעינויו שני - מגיעים לעיתים לדקויות זעירות. מדובר דוקא פרט זה, פנים אלו, דיבור, תגoba, סגנון או צילם מסוים הוא שהשפיע - איןנו יודעים, זה מסתורין.

יש הטוענים שכאים קיים מודל פנימי, מעין 'בחור הלומות' או 'ערת הלומות'. לו עצמו לא-ברור כיצד היא נראית, אבל יש לו ציר מעורפל של הטיפוס, האופי, המראה, הדיבור וצורת ההתנהגות שלהם הוא מצפה. בדקנו ומצאנו, שכשאיש אוהב מספר בחורות, או כ协会会员 אהבת מספר בחורים - ככלם יש מכנה משותף, התואם כנראה את אותו מודל פנימי. לא-ברור ממה נובע אותו 'בחור הלומות', אותו ציר פנימי. יש אומרים שמודל זה הוא שריד מהילדות. הילד הקטן אוהב דמות בבית - דודה או סבתא, ובכל פעם שהוא נפגש עם אדם דומה - בין בתומי הפנים בין להתנהגות - הפגישה מביאתו להמיה פנימית. יש האומרים שהוא שריד מהאהבת ילדים. הילד בגיל צעיר מאוד אהבת בילדה קטנה, והדבר עשה עליו רושם אדיר, שלא ניתן להימחק, בכל פגישה עם דמות דומה - אהבתה חוותת ונוצרת. אחרים אומרים שהמודל זה עצמו - כיצד הוא רוצה להיראות. כל ההסבירים הללו אינם מבוססים, ולמעשה אין אפשרות לברר מהו הגורם המוביל למשמעות האהבה. אנו יכולים לקבוע גורמי שלילה, אבל איןנו יכולים לקבוע متى זה יצא, כי הגורמים הם אי-רצינליים.

גם המושג 'זיווג מן השמיים' - ככלומר, שתי נשים אחות ששתיהן חצובות מכיסא הכבود זו ליד זו - אינו מועיל למעשה. במקרה, לא פעם אדם מתחаб ביחסו מאישה אחת, ואישה מתחабת ביחסו מגבר אחד. האם יש יותר מזיווג אחד 'מן השמיים' לא ברור. אנשים מתחבים מאוד נחשים ל'זיווג מן השמיים'. אם נשאל אחד מהם האם יאהב את השני אם יעשה לו ניתוח פלسطי וישנו את פניו לחולותין, האם תישאר אותה אהבה? על-פי רוב התשובה היא שלילית. מעניין. האם מתחבים בפניהם או בנשמה? אם מתחבים בנשמה - מה חשיבות יש לפנים החיצוניות? אין זה הגיוני כלל. ההתקשרות אינה בדיקת התקשרות נשמתית. והתקשרות נשמתית אפשר

הימים. קיצוניות אסורה; לא ייתכן שלא יהיה כל רגש, אבל אסור שرك הוא ישלוט כי הרגש חמקמק, נגוע באגוואים ובلتוי-יציב, ומילא מובן שאין עמיד ואין אמין.

5. אהבת יעקב אבינו ורחל

מסופר על יעקב אבינו, שכשנפגש ברחל לראשונה, לא הכירה ולא דבר עמה מעולם - "ויהי כאשר ראה יעקב את רחל... וישק יעקב לרחל" (בראשית כ"ט, י"א). בעיני הורעים באותו מעמד זה לא מצא חן. אין זה נהוג לנשך בחורה זרה. ריננו אחריו שהתנהגו "חופשי" (בראשית רבה ע, ב). لكن כתוב: "וישא את קלו ויבך" (בראשית כ"ט, י), על שחשדו בו.

חו"ל מסבירים שהאנשים לא הבינו. יעקב אבינו נפgesch בנשמה כל-כך קרובה לנשמו, שמעצם המפגש הוא כל כך הוואר ונלהב, וזה גורם לפריצת כל הגדרות. זו היתה "גשיקה של קריבות" (בראשית רבה ע, ב). ודאי שהוא התלהב מנשמה ולא מגופה. יש להבין שאדם שנמצא לילה שלם עם אישתו ולא מרגיש שהיא אלא אחotta - אין זה אדם שמסתכל על הגוף. לילה שלם ולא שם לב מי זאת! אדם קדוש כות, המנותק מהמצוות הארץית, שאין לו התעניינות כהזה-זה בגוף האדם אלא בפנימיו - אין הוא אדם רגיל, המתלהב מתוכנה גופנית חיצונית.

ה. אהבה שאינה תלולה בדבר

לאחר שניתחנו בארכיות אהבה הרומנטית על כל הווירות שהוא מחייבת, ננסה להגדיר מהי אהבה האמיתית לשני, בוגדור לאהבת חווית ההתאהבות.

אהבה היא לאחוב את השני מפני אני אוהב אותו. לא התלהבות, לא תחששה ליבית נעימה. כאמור, איןנו שוללים את התחששה הליבית הנעימה. נאמר "עבדו את ה' בשמה" (תהלים ק, ב) - הכל צריך להיעשות מתוך שמחה וחתungen, אלא שהאהבה אינה תלולה בזה.

הקדיחה תבשילו" - האוכל אינו טוב, משק הבית אינו מתנהל נכון, "רבי יעקב אמר: אפילו מצא אחרת נאה הימנה" - האמנם זו סיבה לגירושין? בהחלט כן, אומר רבי יעקב. אם אתה אדם כזה שמצאתה אחרת יפה הימנה - זה מעיד שאתה שנישאין אל רקובים מהיסוד. כיצד מצאת יפה הימנה? אין יפה הימנה אם הצלחת למצוא - והרי שככל והקשר ביןיכם מלאכותי. איןכם דובקים זה לזה מבעניהם. נישואין כאליה - אין להם כל משמעות. כך גם מי שמשק בית הורס לו הכל - עליי להתגרש. אין זה צריך להיות לך, אך אם זה הרסני כל-כך - עדיף שתיגרש. נטיה רגשית, כפי שהסבירנו, אין שום אפשרות להגדרה ולקבוע אם תחקים או תחמק לה; היא יכולה למצוא לה מתחרים, כי הקשר תלוי בגורמים שונים ואני תלוי רק בנשמה שקיימת לעד.

ג. מלבד העובדה שאהבה היא גורם בלתי-רצionario וחמקמק, הרי שאהבת, ככל רגש, באופן טבעי, היא בעלת חלייפות. גם רגש טוב ואידיאלייסטי במוחות עולה ויורד. אדם הנלהב מאד למעשה אידיאלייסטי גדול - גם הוא סופו להירגע. גם אם האידיאל הוא בניין הארץ והוא עושה פעולה ופועל - סופו לדעוך. גם אם לאדם רעיון גדול והוא מלא התלהבות, סוף התלהבות לפוג. לרשות מעלות רבות; הוא בעל עצמה שאין לשכל. השכל אינו קרוב לחיים. בשכל מבינים, אך אין זה אומר שלפי הבנה זו חיים. לעומת זאת, מה שאני מרגיש - זה אני, אלו הם תמי. זוהי עצמותו של הרגש; הוא מלא חיוניות. כיוון שהוא מלא חיים - המות פוגע בו. השכל נצחי, האמת נצחית, ואילו הרגש מזדקן. יחד עם זאת, הוא גם מסוגל לקום לתהיה; אפשר להציגו מחדש (אורות הקודש א' עמ' רנה).

חו"ל הכוינו בתכונה זו של הרגש וקבעו בהלכות נידה "עת לרוחק מתקבך". בתחילת הניישואים הוגה הצעיר נלהב, ויש סכנה שבמשך הזמן השגרה תישחק והתלהבות תרד. רגשותו העדינה של הרגש משתפסת עם הזמן, ואז "עת לרוחק מתקבך", ואחר-כך חוזרת ההיiba "בשעת כניסתה לחופה" (נדזה לא ע"ב), וכל חודש הוא כירח לבש. תכונתו זו של הרגש, העולה ויורד חלייפות, אינה גנאי לרגש. אין קביעה זו שוללתו: בהחלט עליינו לבנות את חיינו גם על יסוד הרגש, אך יש לדעת שיש לו חולשה כזו. מה שUMBOSSE רק על יסוד הרגש - עלול להתפרק ולגוע ביום מן

שיהיו שני אנשים בשם אחד, מציאות אחת (ברכות טא ע"א). ר'ש"י (בראשית ג, ז) מסביר שהוויה נתנה לאדם לאכול מעץ הדעת בגלל החשבון הבא: אם אוכל אני ואחיה – יהיה גם הוא, אבל אם אני אמות – ימות גם הוא (וכן פרק ז דבר אליעזר ע"ז). לבארה, סתם אגוואים; אך יש להבהיר זאת בצורה מופשטת. אנו נשואים על החיים ועל המות. אנו הולכים על כל הקופה. אם דבר פוגע באחד – השניים נפגעים. הם אינם נחלקים. כשבועשים ניסוין שאינו זהיר, ניסוין מסוכן – עושים אותו ביחד, כי כרתו ברית, כי אנו בונים דבר אחד משותף. אין אלו נישואין של הנאות הדדיות, אין זה אגוואים בשניים.

אהבה אינה הסתכלות זה בלובן עניין של רעהו. אהבה היא מבט של שניים באותו כיוון, אנו מוצאים לבנות את העולם כפי כווננו, ובנויות משפה היא בניינו של עולם. אפשר לבנות דברים רבים בחיים ולהמציא המצאות מתחכחות, אבל הדבר העיקרי שציריך לבנות בחיים זה לבנות אנשים. כל המכשולים והטכנולוגיות הינם הבל וריק אם לא בונים אנשים בצלם אלוהים. בתורה אין מצווה להחתנן אלא מצווה "פרו ורבו" (בראשית א, כה). אנו מתקשרים יחד, מתחברים יחד וכורחים בריית יחיד כדי לבנות הלאה. הבניין המשפחתי והאהבה אינם שני דברים, אלא דבר אחד. אנו אחד, ומחוברים באהבה בשבייל המטרה הזאת. וכך כתוב: "זהו לבשר אחד" (בראשית ב, כד), ומסביר ר'ש"י כיצד נעשהبشر אחד: אלה הילדים. בלבד כוללים השניים, והוא עושה אותם לדבר אחד. אנוبشر אחד במצוות אחת, בפעולה אחת, וזה מובנה של האהבה. ההגדרה של האהבה, דברי המהרי"ל, היא להתחאחד עם השני. אין זו תאריה. האיחוד הוא ברגש, ברצון וב��ים. כל ההשכמה על החיים היא במאחד עם השוני.

אפשר להבין זאת בדרך השילילה. קיים מושג של 'גידושין אמוציניגליים', דהיינו – זוג שאמנים חי ביהה, אבל מבחינה רגשית כל אחד נוטה לכיוון אחר. אין הם מחוברים בנסיבות שלהם, בשאייפותיהם, בגורלם ובחיהם.

עלינו להבין בכך האהבה תלולה. הנביא מלacci מסביר זאת מתוך נימוח מושג החברות. בזמן שבית ציון עלו אנשים לארץ-ישראל בתנאי-דור ו בתנאי-חיים קשים מאד. הנשים סבלו ונפגעו ביופין. בעלייתן לקחו להם נשים מבנות הארץ – נשים נוכריות יפות וצעירות שהתגיארו. מבחינה הלכתית, מותר להחתנן עם כמה נשים, ולכארה אין שום בעיה בהם שהם עשו.

אומר הנביא מלacci דבר אחד לא הבנתם – מהם נישואין? איךכם מבינים שאשת נעריך "היא חברתך ואשת בריתך"! (מלacci ב, ז). חברתך אינה זאת שתורגת לך כיפה; חברתך האמיתית היא אשת בריתך! חברות זו בריתו כאשר אנשים כורחות בריית ביניהם – זאת התקשרות נצט, ברית-דם! קיים שיר על ארץ-ישראל – "ארסטיך לי בדם". גם האירוסין לארץ-ישראל הם ברית-דם. אירוסין אינם התאחדות להחלה תפוגים. הרמב"ם מסביר שיש "חבר הנאה" (פרוש המשניות אבות א, ז), ככלمر – חבר המספק לך נעימות, אתה מספק לו נעימות, וגעים לשנייכם. אין זו ברית-דם; ברית-דם היא בלי חשבון. כל מה שיש לי – אני חושף לשני, וכן גם הוא.

יש למשן הכל, לסכן הכל, כי האחד נותן אמון מלא בשני. חברתך היא אשת בריתך, וזה כריתת ברית. בלי חשבונות, בלי 'אם', 'אולוי' ו'ונראה'. אם הנישואין נראים כך – הרי שבני הזוג לא הבינו מהם נישואין ומהפשים לעצם תוספות מן הצד. יסוד האהבה הוא החתכנות. דורשי רשומות רמזו על כך ואמרו: 'אחד' בגימטריה - 'אותה'. אנשים אוהבים הם אחד. עד עתה היו שניים, ועששו הם שניים שם אחד. במה זה בא לידי ביטוי? בכל. בחיקם, בהשקבת העולם, במגמות וביעדים. עד עתה צעד האחד לעצמו, בשבייל עצמו, צעידה גשמית ורוחנית, וכן השני צעד לעצמו; עתה הם צועדים יחדיו.

בגמרא מופיע ש אדם ווועה הו אָדָם דו-פרצוף; אדם אחד עם שני צדדים הדובקים Geb אל Geb. ריבונו של עולם החליט שאין זה טוב. שאלת הגمرا כיצד הלבו, לאיזה ציוויל ותשובה – האיש הילך קדימה והאישה אחורהנית. הליכה כזאת, שהאחד צועד אל עתידו והשני חולץ הפוך מבניינו העצמי – אין זה נישואין. אנשים צריכים להיות מחוברים, אבל לא Geb אל Geb אלא פנים אל פנים. חילוק ביניהם ריבונו של עולם כדי

1. התאהרות

המית הלב זכתה להרבה רומנטיזציה בתקופה של טרום-הנישואין. אכן הוא אמיתי, אך חלקי. אין היא הכל, ואפלו לא יסוד מוצק, כי היא חמקמה. לא תמיד אהבה זו קיימת. ישנם אנשים שאין טיפוסים רגשיים, ויש הבדלים דקים בין אדם לאדם. ישנים אנשים קרים יותר ושכליים, שמעולם לא חשו המית לב גם בתחוםים אחרים כמו יהס לזרה ולא-ארץ-ישראל; עם זאת, הם מסרו נפשם עליהם. אדם כזה, גם בלי להרגיש רגשות - יודע בידעה היותר-ברורה שם אחד. אם קיימת נטיה ליבית - וدائית שואה טוב יותר, בין אם הקשר מתפרק נטיה זו או שהנטיה הליבית מתפתחת בעקבות בריתם גם ללא רגש זה.

אהבה שאינה תלולה בדבר היא יסוד הנישואין. זו אהבה קיימת. אם לא, האדם צפוי לאכזבת ו אף לゲירושין. כמובן, תמיד עלולות לחול טעויות. האדם אינו מלאך הניצל מטעויות, ולביתים קיימת התאמה ובכל זאת הקשר מתפרק, בלי שום הסבר אובייקטיבי. לעיתים אנשים מתחננים ונאים מביניהם כיצד נتفسו לסהף רגשות ולרצון להתחנן, אבל לעיתים הכל נראה סביר, ומתחננים, ובכל זאת הכל מתפרק, על אף שאחובו, על אף שהנבחר היה מתוך 'שדה הנבחרים' הסביר.

המתנה הא-לוחית הזאת, של 'זיווג מן השמיים', מתגללה דרך מאיץ תמידי, ואני מוגשת על מגש של כסף. צריך לעבודה, לחתה, להකשב ולשمواע. אדם צריך להתאים את עצמו לשני, ולא לצפות שرك השני יתאים את עצמו אליו. האחדות הזאת אינה רק אחדות חד-פעמית, היא אחדות מתמדת: פעולה מתמדת של התקשורת כדי לעסוק בבניין זה. עבורה משותפת של חיים בבניין הנצח. אהבה במובנה האמתי היא התאחדות. התאחדות מתמדת בין אנשים הכוורתם ברית, שאחד ממי מדיה היא האהבה הרומנטית המתגלת בהמית הלב.